

# Θεολογία, θεοπτία και θέωση κατά τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά

[Ορθοδοξία](#) / [Πατερική Θεολογία](#)

[Alexander Milenkovits](#), Θεολόγος



Στο τρίτο βιβλίο γίνεται και ένα είδος ανακεφαλαιώσεως των όσων λέχθηκαν στα προηγούμενα βιβλία περί διπλής γνώσεως και περί ανθρώπινης ολοκληρώσεως μέσω του οργανικού συνδέσμου σώματος και ψυχής. Το κυρίως ζήτημα γίνεται για τον θείο φωτισμό και την τελειότητα [40]. Τα λεγόμενα του Βαρλαάμ ότι « Θεόν ουδείς εώρακε πώποτε» [41], δεν είναι δυνατόν να αμφισβητηθεί, αμφισβητείται όμως το συμπέρασμα από αυτό, ότι οι ησυχαστές πλανώνται ισχυριζόμενοι ότι βλέπουν το Θείο φως. Είναι πράγματι άορατος ο Θεός ως ασώματος, αλλά ούτε ο Βαρλαάμ αρνείται την θέα του, εφόσον παραδέχεται ότι βλέπεται μέσω της ενεργείας του νου, δηλαδή ως αντικείμενο έρευνας και αναζητήσεως των πνευματικών δυνάμεων του ανθρώπου. Το φως του Θαβώρ, το φως των καθαρών ησυχαστών και η υπόσταση των μελλοντικών αγαθών αποτελούν τρεις φάσεις του αυτού πνευματικού γεγονότος, συνενωμένες

σε μία υπεχρόνια πραγματικότητα [42].



Ο Θεός, σύμφωνα με τον Μάξιμο, ερχόμενος μέσα στην καρδιά, χαράσσει εκεί με το Πνεύμα τα ίδια γράμματα όπως τα γράμματα των μωσαϊκών πλακών, και αυτά υποπίπτουν στην αντίληψη του ανθρώπου στο σύνολό του. Όπως το καθάρσιο πένθος και γεμάτο οδύνη δάκρυ ενεργούν όχι μόνο στην ψυχή, αλλά και στο σώμα, έτσι και τα τεκμήρια της θείας ηδονής διαβαίνουν στο σώμα, και τον αρραβώνα των μελλοντικών αγαθών λαμβάνει εκτός από την ψυχή και το σώμα. Η δύναμη αυτή βρίσκεται πάνω από το νού [43]. Η γνώμη περί της συμμετοχής του σώματος κατοχυρώνεται με την χριστολογική διδασκαλία. Ο Χριστός είναι σύγχρονος Θεός και άνθρωπος, και ενώνεται με εμάς και κατά το σώμα [44].

Συμπέρασμα του Παλαμά είναι η άνοδος του ανθρώπου στον γνόφο και η εποπτεία, «αφού έτσι απομακρυνθεί από τον εαυτό του και παραδοθεί ολόκληρος στον Θεό, βλέπει τη δόξα του Θεού και εποπτεύει το Θείο φώς, ελάχιστα υποπίπτοντας στην αίσθηση ως αίσθηση, θέαμα χαριτωμένο και ιερό αμόλυντων ψυχών και νοερών δυνάμεων, χωρίς το οποίο το φώς ούτε νούς θα μπορούσε να δει με τη νοερή αίσθηση που έχει, όταν ενωθεί με τα πάνω από τον εαυτό του, όπως ούτε οφθαλμός σώματος χωρίς το αισθητό φώς» [45]. Δεν είναι δυνατόν χωρίς προσωπική επίδοση, χωρίς κοινωνία και εμπειρία προσωπική, να αντιληφθεί κανείς αυτά, επειδή το πανίερο εκείνο θέαμα του θειοτάτου και υπερφυσικού φωτός

βρίσκεται πάνω από τους νοερούς οφθαλμούς [46].

Δεν είναι δυνατόν να είναι κανείς θεολόγος και να μην είναι θεόπτης, γιατί υπάρχει εκτός από την αλήθεια των δογμάτων και «αληθής χάρις». Η θεολογία διαφέρει από την θεοπτία όσο διαφέρει η γνώση από την κατοχή του πράγματος. Το να αποκτήσει ο άνθρωπος τον Θεό μέσα του και να συναναστραφεί τον Θεό με καθαρότητα, και να αναμιχθεί με το καθαρώτατο φώς, όσον είναι δυνατό στην ανθρώπινη φύση, είναι αδύνατον εάν εκτός από την κάθαρση με την αρετή δεν βγεί έξω ή καλύτερα πάνω από τον εαυτό του, εγκαταλείποντας μαζί με την αίσθηση κάθε τι που προέρχεται από τα αισθητά και αφού υψωθεί πάνω από τους λογισμούς και τοις διάνοιες και τη γνώση μέσω αυτών και να παραδοθεί ολόκληρος στην άυλη και νοερή κατά την προσευχή ενέργεια, να αποτύχει την πάνω από την γνώση άγνοια και να γεμίσει από αυτή με την υπέρλαμπρη ακτινοβολία του Πνεύματος, σαν να βλέπει αόρατα βραβεία της φύσεως του αθάνατου κόσμου [47].

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

**Παραπομπές:**

- 40. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων, 1, 3, 5 και 33, σ. 133, 185.**
- 41. Ιωάννης. 1, 18.**
- 42. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων, 1, 3, 43, σ. 203.**
- 43. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων, 1, 3, 33 και 41, σ. 185, 199.**
- 44. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων, 1, 3, 38, σ. 195.**
- 45. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων, 1, 3, 46, σ. 209.**
- 46. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων, 1, 3, 34, σ. 189.**
- 47. Υπέρ των ιερώς ησυχάζόντων, 1, 3, 42, σ. 201.**

<http://bit.ly/2zXEtRp>